

Sygn. akt: III U 58/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Marek Cechowski
Protokolant:	sekretarz sądowy Przemysław Dudziński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 maja 2017 r. w O.

sprawy z odwołania J. L. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. L. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 27.12.2016r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje J. L. (1) prawo do emerytury począwszy od 1.11.2016 r.;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27.12.2016r. (...) Oddział w P. odmówił odwołującemu J. L. (2) prawa do emerytury.

Odwołujący wniósł odwołanie od powyższej decyzji w zakresie nie uwzględnienia przez organ rentowy okresu pracy w warunkach szczególnych w okresie od 08.07.1981r. do 31.08.1991r. w charakterze kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że ZUS nie zaliczył odwołującemu pracy w (...) w P. , gdyż przedstawione świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawione w dniu 30.07.1992r. nie spełnia warunków formalnych z powodu braku określenia charakteru pracy oraz stanowiska ściśle według wykazu, działu i pozycji zgodnej z rozporządzeniem RM z dnia 07.02.1983r., a za pozostały okres odwołujący nie przedstawił stosownego świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 30.11.2016r. J. L. (1) złożył w ZUS wniosek o ustalenie uprawnień do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy decyzją z dnia 27.12.2016r. przyznał odmówił odwołującemu prawa do emerytury z powodu nie uzyskania 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Na dzień 01.01.1999r. odwołujący posiadał ogólny staż pracy wynoszący 27 lat, 2 miesiące i 9 dni okresów składkowych i oraz 20 dni okresów nieskładkowych, czyli łącznie 27 lat , 2 miesiące i 29 dni.

ZUS uwzględnił powodowi okres pracy w warunkach szczególnych w (...) (...) Sp. z o. o. w W. w okresie od 04.05.1992r. do 31.12.1998r., czyli 6 lat, 7 miesięcy i 14 dni .

Wcześniej odwołujący pracował w (...) w P. w okresie od 01.09.1971r. do 31.08.1991r. początkowo jako uczeń szkoły przyzakładowej, następnie jako mechanik maszyn rolniczych, brakarz, mechanik, od 15.12.1979r. mechanik-kierowca , później jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony.

Odwołujący legitymował się za w/w okres pracy w (...)ie świadectwem pracy w warunkach szczególnych w okresie od 01.01.1984r. do 31.08.1991r. wystawionego przez Likwidatora tegoż podmiotu.

Odwołujący prawo jazdy kat. B uzyskał w dniu 05.07.1978r., kat. C w dniu 08.07.1981r., zaś kat. CE i BE w dniu 13.10.1982r.

Przed uzyskaniem prawa jazdy kat. C odwołujący pracował w charakterze kierowcy-mechanika w pogotowiu technicznym i jeździł samochodem Ż.. Po uzyskaniu uprawnień kat. C i następnych samochodami ciężarowymi powyżej 3,5 tony tj. (...), S., J., Kamaz i inne będące w posiadaniu (...) w P., w tym samochodami z przyczepami.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: zeznania świadków: K. C. (1) /k. 30 i 30v /, T. R. / k. 30v/ i J. Z. (1) /k. 30v i 31/ , z zeznań odwołującej w charakterze strony / k. 31/, zaświadczenia (...) w P. z dnia 13.01.1982r. / k.19/, dokumentów zawarte w aktach emerytalnych i dokumentów w aktach osobowych odwołującego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie miało uzasadnione podstawy i zostało przez Sąd uwzględnione .

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura, jeżeli ubezpieczony spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 01.01.1999r., udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 dla mężczyzn, w tym: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wynoszący co najmniej 15 lat.

W niniejszej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy odwołujący zgromadził 15 lat pracy w szczególnych warunkach, licząc do dnia 01.01.1999r., a w szczególności czy pracował w szczególnych warunkach w następującym

okresie od 08.07.1981r. do 31.08.1991r. w (...) w P. na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony.

W ocenie Sądu brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych, czy też błędne świadectwo takiej pracy wystawione przez pracodawcę nie przesądza o tym, że określone zatrudnienie nie miało charakteru pracy w tych warunkach. W orzecznictwie nie budzi wątpliwości możliwość uwzględnienia do okresu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia, za które ubezpieczony nie legitymuje się stosownym świadectwem, jeżeli na podstawie innych dostępnych dowodów można ustalić, że praca odwołującego miała taki charakter. Podkreśla się też, że świadectwo pracy jest dokumentem prywatnym i nie ma ono silniejszej mocy dowodowej niż inne dowody np. z zeznań świadków lub przesłuchania stron (por. wyrok SN z dnia 05.10.2011r., II UK 43/11, Legalis nr 461869).

W ocenie Sądu do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć okres zatrudnienia od 08.07.1981r. do 31.08.1991r., gdyż odwołując wykazał w toku postępowania, że w w/w okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach , gdyż wykazano tę okoliczność innymi dowodami.

W chwili obecnej odnośnie zatrudnienia w warunkach szczególnych obowiązują przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U nr 8,poz.43 ze zm.). Rozporządzenie to, wydano na podstawie art.55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz.267 ze zm.). Wprawdzie ustawa ma moc obowiązującą wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1988 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 162, poz.1118 ze zm.), lecz na mocy delegacji z artykułu 32 ust.4 nowej ustawy, zachowują moc obowiązującą przepisy wykonawcze, czyli rozporządzenie RM z 1983 r. oraz wydane na jego podstawie resortowe akty prawne.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, należy zatem zawsze ocenić i rozważyć, czy konkretny rodzaj pracy (stanowisko pracy) jest narażony na ekspozycję na czynniki szkodliwe w różnym stopniu w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest realizowany. Jeżeli zaś uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia konkretnej pracy wynika właśnie z jej branżowej specyfiki, to należy odmówić tego szczególnego waloru (pracy wykonywanej w szczególnych warunkach) pracy wykonywanej w innym dziale przemysłu. Tym niemniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego uznaje się, że w sytuacji, gdy stopień szkodliwości, czy uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której praca ta jest wykonywana, brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia została ona przyporządkowana do innego działu przemysłu. Jeżeli bowiem pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był narażony na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu przemysłu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę (tak: w wyroku z dnia 6 lutego 2014 r., I UK 314/13 oraz z dnia 17 grudnia 2014 r., I UK 124/14 czy wyrok z 26.03.2014r., II UK 368/13, OSNP 2015/7/99).

Ponadto w orzecznictwie SN przyjmuje się, że dla oceny wykonywania pracy w warunkach szczególnych, nie ma znaczenia nazwa stanowiska pracy, tylko rodzaj powierzonych prac i to czy ten rodzaj pracy znajduje się w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983r. (por. wyroki SN : z dnia 14.09.2007r., III UK 27/07,OSNP 2008/21-22/325 czy z dnia 22.01.2008r., I UK 210/07,OSNP 2009/5-6/75) doprecyzowane w Zarządzeniach resortowych wydanych na podstawie w/w Rozporządzenia .

Według przepisu § 2 ust. 1 ww. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Przekładając powyższe do przedmiotowego postępowania wskazać należy, że odwołujący na okoliczność pracy w warunkach szczególnych w spornym okresie przedstawił dowód z zeznań świadków K. C., J. Z. i T. R., którzy pracowali z nim w w/w okresie w (...)mie w P. oraz zaświadczenie wydane przez w/w podmiot do U.M. i G. w P. z dnia 13.01.1982r..

Na okoliczność pracy odwołującego w w/w okresie Sąd przesłuchał zawnioskowanych świadków a następnie odwołującego w charakterze stron.

W ocenie Sądu - kluczowym dowodem w n/n sprawie była treść zaświadczenia z dnia 13.01.1982r. wydanego przez Z-ce Dyrektora ds. (...) w P. podpisane przez J. K. skierowane do Urzędu Miasta i Gminy w P. (k.19). Z dokumentu tego wynika, że odwołujący od dnia 08.09.1979r. pracuje na stanowisku kierowcy, a od dnia 08.07.1981r. kieruje samochodem ciężarowym o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 t. Powyższe zaświadczenie wystawiono w celu podwyższenia kategorii prawa jazdy na samochody z przyczepami, z uwagi na potrzebę występującą w tym zakresie u wystawcy zaświadczenia. Powyższe koreluje z zeznaniami odwołującego w charakterze strony i świadków przesłuchanych w n/n postępowaniu.

Z uwagi na upływ lat zeznania świadków były lakoniczne w zakresie pracy odwołującego w charakterze kierowcy na samochodach powyżej 3,5tony. W zasadzie tylko świadek K. C. (1) potrafił wskazać termin od kiedy odwołujący rozpoczął pracę w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego w odniesieniu do czasu służby wojskowej, którą odbywał od jesieni 1979r. do jesieni 1981r. Świadek ten zeznał, że po jego powrocie z wojska odwołujący nie pracował już w pomocy technicznej i nie jeździł Ż., ale już samochodami ciężarowymi, które były powyżej 3,5 tony, gdyż najmniejszy z nich był o ładowności 4,0 ton. Świadek R. potrafił tylko wskazać, że z tego co pamięta odwołujący jako kierowca samochodów ciężarowych jeździ ok. 10 lat. Świadek J. Z. (1) zeznał natomiast, że jako kierowca w (...)ie odwołujący zaczął pracować przed 1980 rokiem, początkowo w dziale Pogotowia (...) a następnie kierowcy samochodu ciężarowego.

Świadek ten nie potrafił dokładnie wskazać dokładnej daty od kiedy odwołujący został kierowcą samochodu ciężarowego, ale był to ok. roku 1980. Ostatni dwaj świadkowie w (...)ie w P. pracowali na stanowiskach kierowców samochodów ciężarowych od lat 1970-74.

Zdaniem Sądu zeznania w/w świadków w zakresie w jakim korespondują z treścią w/w zaświadczenia zasługują na wiarę. Od spornego okresu upłynęło ponad 35 lat, a więc trudno od świadków wymagać aby w szczegółach pamiętali o zdarzeniach z tamtego okresu, mając na uwadze, że w tym czasie w (...)ie pracowało kilkaset osób, w tym kilkudziesięciu kierowców. W tym okresie prawo jazdy na wyższe kategorie uzyskiwano na wniosek zakładu pracy, który zgłaszał do odpowiedniej jednostki samorządu Wydziału Komunikacji - potrzebę zatrudnienia osoby z takimi kwalifikacjami (uprawnieniami). W tym kontekście naturalnym wydaje się zatrudnienie odwołującego po uzyskaniu stosownych uprawnień do kierowania samochodami o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony właśnie w takim charakterze. Pozyskana dokumentacja kadrowa wskazuje, że z dniem 15.12.1979r. powierzono odwołującemu stanowisko mechanika – kierowcy. Od dnia 01.09.1980r. nastąpiło przeszerogowanie tylko odnośnie kategorii wynagrodzenia. Od dnia 01.11.1980r. powierzono odwołującemu stanowisko kierowcy a następny dokument dot. 1990r. i zmiany angażu zaszeregowania. Za okres 1980-90 brak w dokumentacji dokumentów kadrowych w zakresie stanowiska pracy. Mając to na uwadze, w ocenie Sądu powyższe okoliczności pozwalają uznać, iż od daty uzyskania stosownych uprawnień do prowadzenia samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony odwołujący na pełen etat i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy w/w samochodów.

Konkludując odwołujący w okresie zatrudnienia wykonywała pracę w warunkach szczególnych tj. w okresie od 08.07.1981r. do 31.08.1991r. (czyli przez 10 lat 1 miesiąc i 24 dni), wymienioną w wykazie A, w dziale VIII pod poz. 2 pkt 1 zarządzenia nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983r.(Dz. U. M.R. i G.Ż. nr 3 poz.7 a następnie Zarządzenia nr 16 M.R. i R.W. z dnia 31.03.1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których

wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze / Dz. Urz. MRiRW 1988.2.4/ w wykazie A, w dziale VIII – W transporcie i łączności - Transport pod poz. 2 pkt 1) .

Powyższy okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w (...) oraz zaliczony przez ZUS okres pracy w (...) Sp. z o. o. w W. w okresie od 04.05.1992r. do 31.12.1998r., czyli 6 lat, 7 miesięcy i 14 dni dają łącznie 16 lat 9 miesięcy i 8 dni pracy odwołującego w warunkach szczególnych, czym spełnione zostały warunki do otrzymania wcześniejszej emerytury od dnia 01.11.2016r. czyli początku miesiąca w odwołujący złożył wniosek o emeryturę, gdyż na tą datę miał już ukończone 60 lat i spełniał inne warunki wskazane wyżej aby otrzymać emeryturę na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS .

Mając powyższe na uwadze – dzielając wskazane wyżej poglądy SN - Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję ZUS i przyznał odwołującemu prawo do emerytury.

W pkt 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Przepis art. 118 ust. 1a stanowi zaś, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji

było ustalenie 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Dopiero nowe dowody w postaci zeznań świadków oraz dokumentów z akt osobowych i zaświadczenia, pozwoliły na zaliczenie spornego okresu do pracy w szczególnych warunkach. W tej sytuacji ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach w toku postępowania przed tym organem.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.